

Raadsvergadering	17 december 2024
Volgnummer	85-2024
Onderwerp	Actualisatie Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair & Speciaal Onderwijs en Binnensportaccommodaties gemeente Maastricht 2025 tot en met 2028
Domeinvergadering	Sociaal
Programmanummer	4 Onderwijs
Registratienummer	2024.03696
Collegevergadering	5 november 2024
Portefeuillehouder	Wethouder Pas/Wethouder Mackus
Afdeling	Beleid Jeugd en Onderwijs
Behandelend ambtenaar	M. Hendriks Telefoonnummer: 06-52571421 Marc.Hendriks@maastricht.nl
Bijlagen	bijlage 1 Raadsbesluit bijlage 2 Document Actualisatie Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair en Speciaal onderwijs en Binnensportaccommodaties 2025 tot en met 2028 bijlage 3 Bijlagenboek IHP PO bijlage 4 GEHEIM 1_Financiële paragraaf IHP PO bijlage 5 GEHEIM 2_Financiële overzichten onderwijs per locatie bijlage 6 GEHEIM 3_Financiële overzichten binnensport per locatiE

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

Als de raad instemt met het voorstel actualisatie van het integraal huisvestingsplan primair- en speciaal onderwijs (IHP PO) en binnensportaccommodaties 2025 tot en met 2028 wordt invulling gegeven aan de gemeentelijke zorgtaak voor voldoende, kwalitatief goede en toekomstbestendige onderwijs- en sportvoorzieningen. De hiervoor benodigde investeringskredieten van € 36,8 mln. voor onderwijs en € 7,5 mln. voor de binnensportaccommodaties worden beschikbaar gesteld vanuit de MJIP gelden.

Het geactualiseerd IHP PO is aangepast met het bestaande strategisch meerjarendocument en is financieel doorgerekend op basis van nieuwe gegevens, inzichten en wensen. De gemaakte afspraken tussen gemeente en schoolbesturen zijn vastgelegd in een uitvoeringsagenda.

De ingezette beleidslijn tot vorming van kindcentra wordt gecontinueerd met een opdracht tot evaluatie met de betrokken partners van het spreidingsbeleid. Dit past binnen de ingezette koers om meer gebiedsgericht te werken en de school onderdeel uit te laten maken van de wijk.

Beslispunten

1. Instemmen met het geactualiseerd integraal huisvestingsplan primair en speciaal onderwijs en binnensportaccommodaties voor de uitvoeringsperiode van 2025 tot en met 2028.
2. Instemmen met de votering ter hoogte van € 36,8 mln. voor het uitvoeren van het actuele uitvoeringsplan primair en speciaal onderwijs en deze ten laste brengen van de reeds beschikbare investeringsmiddelen onderwijshuisvesting zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.
3. Instemmen met de votering ter hoogte van € 7,5 mln. voor het uitvoeren van het actuele uitvoeringsplan binnensportaccommodaties en deze ten laste te brengen van de reeds gevoteerde middelen binnensportaccommodaties zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.
4. Instemmen met de votering ter hoogte van € 3,25 mln. voor het realiseren van de benodigde ruimten voor kinderopvangorganisaties en deze ten laste te brengen van de reeds gevoteerde investeringsmiddelen onderwijshuisvesting zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.

5. Instemmen met het voorstel van het college van B&W om jaarlijks in de domeinvergadering van december de actuele stand van zaken van het programma onderwijs en binnensport inclusief liquiditeitsplanning te bespreken.
6. Instemmen met het voorstel van het college van B&W om de volgende actualisatie IHP PO uit te laten voeren in jaar 2027 en ter instemming aan de raad voor te leggen in jaar 2028.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

Het huidige Integraal Huisvestingsplan voor het primair en speciaal onderwijs kindcentra Maastricht 2020-2036 (hierna: IHP PO) is door college en raad in 2019 vastgesteld. Het huidige IHP PO heeft een doorkijk van 16 jaar waarbij op grond van de verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Maastricht 2021' (hierna: verordening) dit elke vier jaar moet worden geactualiseerd en uiterlijk in de gemeenteraad wordt vastgesteld in jaar vijf (=2024).

Eerst en vooral beschrijft het huidige IHP PO de gezamenlijke visie en daaraan gekoppelde uitgangspunten en kaders van gemeente en schoolbesturen ten aanzien van onderwijshuisvesting in onze gemeente. Het bewegingsonderwijs maakt onderdeel uit van de gemeentelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting en met dit collegevoorstel wordt nadrukkelijker dan in het verleden de integrale afstemming gezocht met de onderwijsontwikkelingen. Het geactualiseerde IHP PO geeft inzicht in de huidige capaciteit van de schoolgebouwen en de voorzieningen voor bewegingsonderwijs en legt op basis van leerlingenprognoses een verband met de toekomstige ruimtebehoefte van de PO- scholen. Tenslotte biedt het IHP PO de gemeente en de schoolbesturen een meerjarenperspectief voor de korte termijn (2025 tot en met 2028) en lange termijn (vanaf 2029), uitmondend in een viertal uitvoeringsprogramma's van elk vier jaar; hierdoor wordt inzichtelijk gemaakt welke voorzieningen en investeringen er nodig zijn om goed onderwijs in passende en toekomstbestendige huisvesting mogelijk te maken.

Het huidige IHP PO heeft een doorlooptijd tot en met 2036. Met het huidig huisvestingsplan is een lijn ingezet van het gezamenlijk samenvoegen van scholen en kinderopvang tot (integrale) kindcentra op strategische plekken in de stad. Hiermee werd antwoord gegeven op ontwikkelingen van ontgroening, leegstand en onderwijsinnovatie. Deze actualisatie richt zich op de tweede uitvoeringsperiode van 2025 tot en met 2028.

De noodzaak voor een actualisatie blijkt uit diverse landelijke en plaatselijke ontwikkelingen:

1. De ontwikkeling van de leerlingaantallen in Maastricht (van krimp naar groei).
2. De veranderende eisen aan schoolgebouwen op het gebied van verduurzaming, energieneutraliteit en klimaatakkoorden.
3. Stijgende bouwkosten.
4. De gemeentelijke ambitie van IKC-vorming, de stelselwijziging van de Kinderopvang en de landelijke wet- en regelgeving.
5. Meer integraliteit en koppeling met bewegingsonderwijs.
6. Gebiedsgericht werken waarin een school onderdeel uitmaakt van een wijk.

Context

Onze gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting van de scholen voor primair (speciaal) onderwijs in Maastricht. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC). Voor Maastricht is het wettelijk kader verder uitgewerkt in onze verordening 'Voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Maastricht 2021'. In de verordening is de wettelijke zorgplicht verder uitgewerkt waarbij het uitgangspunt is dat bij een noodzakelijke prioritering door ruimtetekort en/of onvoldoende financiële middelen een onderscheid wordt gemaakt in voorzieningen die noodzakelijk zijn om een capaciteitstekort op te heffen, voorzieningen ten behoeve van een verbetering van het kwaliteitsniveau of voorzieningen die wenselijk zijn in het kader van een herschikkingsoperatie. Daar waar deze verordening het wettelijke en procedureel kader voor onderwijshuisvesting vormt, geeft het IHP PO de lokale beleidsvisie c.q. de gezamenlijke kaders/uitgangspunten weer van gemeente en schoolbesturen ten aanzien van onderwijshuisvesting. Tenslotte vormt de jaarlijkse begroting van Maastricht het financiële kader voor onderwijshuisvesting. Al deze kaders zorgen er uiteindelijk voor dat in Maastricht een toekomstbestendige structuur voor onderwijshuisvesting wordt gerealiseerd.

In het raadsbesluit toekomstige binnensportaccommodaties (april 2015) is opgenomen dat we streven naar binnensportaccommodaties die alle dagen vol in bedrijf zijn en die tegemoetkomen aan en in evenwicht zijn met de wensen, behoeften, vraag en financiële mogelijkheden van de toekomst. In het coalitieakkoord is opgenomen dat er wordt ingezet op het verbeteren van de sportaccommodaties. Daar waar bij de buitensportaccommodaties al kwaliteitsslagen zijn gemaakt, is dat bij de binnensportaccommodaties nog niet het geval. De komende jaren investeren we daarom

in onze gymzalen en sporthallen om ook deze faciliteiten aantrekkelijk te houden voor onze inwoners.

Actualisatie

In dit voorliggend geactualiseerde IHP PO laat de gemeente in formele zin zien op welke wijze zij haar zorgplicht op grond van de wettelijke taak die zij heeft in het voorzien van adequate huisvesting voor het onderwijs, kan en wil invullen voor de komende uitvoeringsperiode (2025 tot en met 2028).

Het voorliggend IHP PO:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings-)beleid van de schoolbesturen kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de komende periode. Het IHP PO wordt elke vier jaar herijkt zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment.
- De locaties van de binnensportaccommodaties koppelen we, gezien onze zorgplicht voor het bewegingsonderwijs, nadrukkelijk aan de onderwijslocaties.

De actualisatie van het huidige IHP PO is gezien de vele ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de opgedane ervaringen noodzakelijk. Door kritisch te kijken naar de gestelde eisen en ambities in het huidige IHP PO en hierop voort te bouwen kan een toekomstbestendig scholenlandschap worden gerealiseerd.

De doelstelling van de opgave is het actualiseren (op onderdelen) van het huidige IHP PO om zo een scherper en beter beeld te krijgen van de ontwikkelingen van het afgelopen jaar en de opgave waar de gemeente en de schoolbesturen gezamenlijk voor aan de lat staan. Ook is met de actualisatie van het IHP PO een stap gezet in integraliteit door het bewegingsonderwijs nadrukkelijk te koppelen aan de plannen met betrekking tot onderwijshuisvesting. Door te voldoen aan de zorgplicht voor bewegingsonderwijs en de daaruit voortkomende behoefte aan binnensportaccommodaties wordt ook voldaan aan de vraag naar sportgebruik in binnensportaccommodaties door o.a. verenigingen en organisaties.

Aanpak

Het geactualiseerd IHP PO is totstand gekomen door een goede samenwerking tussen gemeente en schoolbesturen. Daarbij zijn op hoofdlijnen de volgende stappen doorlopen:

1. Actualisatie gegevens en gebouwenbestand

De gehanteerde gegevens zijn geactualiseerd en waar nodig aangevuld. De consequenties van verschillen zijn inzichtelijk gemaakt voor de korte termijn (2025 tot en met 2028) en lange termijn (vanaf 2029) volgens de lijn van benodigde capaciteit, kwaliteitsverbetering en herschikking.

2. Actualisatie uitvoeringsplanning

Per project is de voortgang en stand van zaken benoemd. Deze huidige stand vormt de basis voor de verdere actualisatie van het IHP PO. Aanvullend is op basis van de voorgestelde prioritering (benodigde capaciteit, kwaliteitsverbetering en herschikking) het IHP PO waar nodig aangepast aan de hand van nieuwe inzichten en/of behoeftes van gemeente en schoolbesturen. Eveneens is per project een voorkeursscenario (instandhouding, renovatie of nieuwbouw) uitgesproken. Op basis van deze voorkeursscenario's is er een koppeling gelegd met de binnensportaccommodaties. In lijn met het IHP PO zijn op basis van de leeftijd en technische staat van de sportgebouwen voorstellen gedaan voor instandhouding, renovatie of nieuwbouw.

3. Financiële doorrekening

De geactualiseerde programmering is financieel doorgerekend aan de hand van geactualiseerde kengetallen en normbedragen teneinde het actuele financiële kader inzichtelijk te maken. Het financieel kader is verwerkt als reservering in de voorgestelde programmabegroting 2025. De raad wordt met bijgaand raadsvoorstel gevraagd om deze middelen te voteren.

Bovenbeschreven drie punten maken het geactualiseerd IHP PO zoals dit thans ter besluitvorming voorligt.

2. Gewenste situatie.

Onderwijs- en onderwijshuisvestingsbeleid staan niet op zichzelf maar sluiten aan bij de strategische visie van de gemeente. Op die manier geeft het IHP PO mede richting aan de gewenste lange termijnontwikkeling van de gemeente en schoolbesturen. Vanuit onze sociale visie werken we in Maastricht actief om bestaanszekerheid, gelijke kansen en positieve gezondheid voor onze inwoners

te verwezenlijken. Specifiek voor onze jeugdigen is de ambitie dat zij toegang hebben tot onderwijs dat aansluit bij hun capaciteiten en inzet, ongeacht hun achtergrond. Goede onderwijshuisvesting faciliteert deze ambitie door een fysieke omgeving te creëren waarin onze jeugd zich kan ontwikkelen in een beweegvriendelijke omgeving die uitnodigt tot bewegen, sporten en ontmoeting en geïntegreerd onderdeel uitmaakt van de wijk. Onze ambities kunnen door vaststelling van dit geactualiseerd IHP PO verankerd worden.

De belangrijkste voorgestelde wijzigingen ten opzichte van het huidige IHP worden hieronder verder beschreven.

Leerlingaantallen

In het in 2019 vastgestelde IHP werd uitgegaan van een krimpscenario. Op basis van nieuwe, beleidsrijke prognoses (Pronexus 2024) waarin ook de woningbouw is meegenomen bij het bepalen van leerlingaantallen, kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een groeiscenario. Op meerdere plekken in de stad merken we dat aantal leerlingen stijgt en er capaciteitstekort ontstaat. Dit wordt vooral veroorzaakt door arbeidsmigratie. Aan de onderwijsinhoudelijke kant zien we dat hierdoor ook de behoefte naar taalonderwijs toeneemt.

In onderstaande tabel zijn de gewijzigde beleidsrijke prognoses (Pronexus 2024) inzichtelijk gemaakt ten opzichte van de prognoses die in de besluitvorming in 2019 zijn gebruikt.

In de doorkijk op langere termijn (15 jaar) zien we dat er sprake is van een stijging van 1.502 leerlingen. Ook wanneer we de beleidsrijke toevoegingen zouden neutraliseren en alleen zouden uitgaan van het meest beleidsneutrale prognosemodel van Etil (Progneff 2023), is er sprake van een stijging van het aantal inwoners in de leeftijdscategorie van 0 t/m 18 jaar.

Jaar	2023	2028	2039
Prognose 2024	6.461	7.119	7.822
Prognose 2021	6.517	6.568	6.875
Prognose 2019	6.276	6.202	6.320
Stijging 2024 t.o.v. 2019	185	927	1.502
Basisgeneratie 0 t/m 18 jr	-	17.462	20.019

De consequentie voor onderwijshuisvesting en sportvoorzieningen is dat de ruimtebehoefte groter uitvalt en er verzoeken tot capaciteitsuitbreiding liggen. Het voorzien in capaciteit gaat vanuit onze wettelijke zorgplicht altijd voor op investeringen voor kwaliteit en een herschikkingsoperatie.

De groei in leerlingen zien we niet gelijkmatig over de stad verdeeld. Er is capaciteitsuitbreiding noodzakelijk in de binnenstad (inclusief Sint-Pieter), Amby, Randwijck/Heugem en Belfort/Wolder. In de overige wijken is vooralsnog sprake van een stabiele tot licht dalende situatie. Het voorstel is om op de groeilocaties capaciteitsuitbreiding te realiseren. Ook willen we inzetten op flexibele onderwijshuisvesting waarbij in het ontwerp rekening wordt gehouden met een flexibele inzet van het gebouw en een toeslag voor toekomstige groei van 10% in het aantal m² bruto vloeroppervlakte. Op die manier wordt toekomstbestendig gebouw en kan enige capaciteitsuitbreiding worden opgevangen. Ook maakt deze flexibele schil, daar waar het kan en wenselijk is, het mogelijk om de ambities van de integrale kindcentra mogelijk te maken.

Ambitie integrale kindcentra en spreiding van het aanbod aan voorschoolse educatie

Met de vaststelling van het huidige IHP in 2019 is ook de ambitie van de vorming van integrale kindcentra (hierna: IKC) vastgelegd. Ambitie is het realiseren van voorzieningen (kindcentra) voor kinderen van 0 tot 13 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en anderen te ontmoeten. Het kindcentrum biedt een totaal en geïntegreerd aanbod op het gebied van educatie, opvang, ontwikkeling, zorg, welzijn en vrije tijd. Ketenpartners zijn zorg- of ondersteunende partners. Er is een onderscheid gemaakt in een kernkindcentrum (KKC) zoals KKC De groene Loper en KKC Belfort met een breed dienstenaanbod en zogenaamde satellietkindcentrum (SKC) met voorzieningen voor onderwijs en opvang met een nauwe samenwerking met de kernkindcentra.

In de verwezenlijking van deze ambitie lopen we tegen een aantal belemmeringen aan. Allereerst betekent het hierboven beschreven scenario van groei van leerlingaantallen dat in de toekomst niet op alle plekken meer in onze stad de IKC-gedachte kan worden gefaciliteerd met huisvesting omdat er ruimtelijke beperkingen ontstaan. Met de (kabinets)plannen om kinderopvang en voorschoolse educatie toegankelijker te maken is de verwachting dat de vraag hiernaar sterk zal stijgen. Met schoolbesturen en kinderopvangorganisaties zullen (her)nieuwde afspraken gemaakt moeten worden over het organiseren van huisvesting. De huidige wet- en regelgeving levert knelpunten op met betrekking tot de inzet van lokale gemeentelijke middelen voor private marktpartijen, ondanks dat deze partijen in Maastricht gezien worden als strategisch partner en als wezenlijke partij voor

realisatie van de gezamenlijke ambitie. Het stadsbrede huurtarief voor de VVE-doelgroep in relatie tot de markt- en kostendekkende huur voor de overige kinderopvang, is in de praktijk voor alle partijen moeilijk werkbaar. Tot slot zit er ook een spanningsveld op het beschikbare budget voor het IHP PO, het onderwijsachterstandenbeleid en realisatie van de ambitie. Zowel de gemeente alsook de kinderopvang heeft de financiële middelen niet om bij elke schoollocatie een peuteropvang danwel een voorschoolse educatie (VE-aanbod) te realiseren. De gemeente Maastricht is wettelijk verplicht om een passend voorschools aanbod te hebben voor peuters met een risico op onderwijsachterstand. Dit aanbod moet voldoende verspreid zijn over de gemeente. De kinderopvang geeft aan druk te ervaren om peuteropvang danwel VE aan te (blijven) bieden op locaties die vanwege het kleine aantal geïndiceerde kinderen, niet duurzaam te exploiteren zijn.

Het voorstel is de huidige ambitie vooralsnog te continueren en met de betrokken partijen (met name schoolbesturen en kinderopvang) de huidige IKC-ambitie te evalueren en met een nieuw spreidingsvoorstel te komen waarbij duidelijk de realisatie wordt gelegd tussen onderwijsachterstandenbeleid en het onderwijshuisvestingsbeleid.

Nieuwbouw in plaats van renovatie

Bij nieuwbouw wordt uitgegaan van een minimale levensduur van 40 jaar, bij renovatie verlenging van de levensduur met 25 jaar. Uitgangspunt is dat renovatie een gelijkwaardig alternatief vormt voor (vervangende) nieuwbouw. Temeer renovatie duurzamer en minder schadelijk voor het milieu is dan sloop gevolgd door nieuwbouw. Echter, de afweging valt uit voor nieuwbouw als:

- Verbetering van functionaliteiten (flexibiliteit, multifunctionaliteit en aansluiten onderwijsconcept) door te voeren zijn die alleen met nieuwbouw te realiseren zijn.
- Met nieuwbouw zodanige verduurzaming en klimaatverbetering mogelijk is (ENG, Frisse scholen Klasse, energieneutraliteit) dat deze niet of slechts gedeeltelijk met renovatie te realiseren zijn.
- Bij gedateerde gebouwen het aantal te renoveren m2 vele malen hoger is dan wanneer er gekozen wordt voor nieuwbouw met betere functionele benutting van m2 waardoor er kleinere gebouwen noodzakelijk. Hierdoor slinkt het kostenvoordeel voor renovatie en blijft meer ruimte over voor groene schoolpleinen en meer speelruimte voor onze jeugdigen.
- De bouwkundige en installatietechnische ingrepen beperkt mogelijk zijn in een gedateerd gebouw om aan de hedendaagse eisen te kunnen voldoen.

- Kosten van tijdelijke huisvesting, die volledig voor rekening van gemeente zijn, voorkomen kan worden bij nieuwbouw omdat leerlingen en personeel in het huidige gebouw kunnen blijven.

Bovenstaande afwegingen resulteren in een voorstel tot aanpassing van basisscholen De Vlienderboom en Dynamiek naar nieuwbouw waarbij voor de laatstgenoemde school ook sprake is van noodzakelijke capaciteitsuitbreiding.

Gebiedsgericht werken - scholen als onderdeel van de wijk

In de analyse moeten we constateren dat (op termijn) niet op alle plekken het mogelijk is de gekozen ambities te verwezenlijken. Het is nu nog niet noodzakelijk om een beleidswijziging toe te passen. Wel is het van belang dat het spreidingsbeleid herzien moet worden en per gebied in onze stad keuzes gemaakt worden. Met het geactualiseerd IHP PO willen we aansluiten bij de inzet om meer gebiedsgericht te werken om dichterbij de leefwereld van onze inwoners te komen. Hier moet kritisch gekeken worden waar de brede KKC- gedachte noodzakelijk is en waar dit gerealiseerd kan worden. Dit sluit ook aan bij de wensen van onze partners. Randvoorwaarde is dat scholen niet meer gezien worden als losse gebouwen in een wijk, maar als wezenlijk onderdeel van een wijk met een beweegvriendelijke omgeving waar niet alleen ontmoeting tussen leerlingen en personeel plaatsvindt, maar ook de verbinding wordt gezocht met de wijk en de school een publieke voorziening is die ook in andere maatschappelijke functies (zoals ontmoeting) kan voorzien. In het geactualiseerd IHP PO is dit als nieuw uitgangspunt opgenomen dat in de verdere uitwerking als leidend principe geldt. Hiermee sluit het IHP PO aan bij de doelstellingen van het vast te stellen beleidskader van de Sociale Basis waarbij de scholen en sportvoorzieningen bijdragen aan de fysieke infrastructuur in onze stad.

Inclusief onderwijs KKC Wyck/Talententuin/Samen Spelen

In een aangenomen motie in de raad is opgedragen om in het kader van het herbestemmingsonderzoek van het Kumulusgebouw nadrukkelijk de mogelijkheden voor een kindcentrum, eventueel in combinatie met andere maatschappelijke voorzieningen te laten onderzoeken. Diverse scenario's zijn onderzocht waarbij uiteindelijk uit de onderzoeken blijkt dat slechts één scenario mogelijk is, namelijk dat basisschool Wyck, De Talententuin (speciaal basisonderwijs) en Samen Spelen (kinderopvang) inpasbaar is mits een deel van het aanbod van

Samen Spelen op de huidige locatie blijft en een klein aantal uren bewegingsonderwijs in de buitenruimte gegeven moet worden. Er moeten bovendien concessies worden gedaan op de normen van het buitenspeelsterrein. Nagenoeg bij afronding van de onderzoeken bleek dat ook de leerlingaantallen op deze locatie stijgende zijn. Daarnaast bleek dat de geraamde kosten behoorlijk toenemen. Omdat het door de raad beschikbaar gestelde budget onvoldoende is en capaciteitsuitbreiding en kwaliteitsverbetering prioritair is ten opzichte van een herschikking, is KKC Wyck thans niet opgenomen in het uitvoeringsprogramma van het geactualiseerd IHP PO. Voorgesteld wordt om verder te onderzoeken of realisatie van dit plan nog haalbaar is en zo niet, of er een alternatieve locatie gevonden kan worden om inclusief onderwijs te realiseren. Voorgesteld wordt om een aparte businesscase uiterlijk eind 2025 aan college- en raad voor te leggen.

Voorgestelde aanpassingen uitvoeringsagenda Onderwijs

Hieronder is de aangepaste uitvoeringsagenda waarin de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van het college- en raadsvoorstel uit 2019 zijn opgesomd.

School	Gewenste voorziening/wijziging 2025 tot en met 2028	Besluit 2019
Dynamiek	Vervangende nieuwbouw Capaciteitsuitbreiding	Renovatie/ geen capaciteitsuitbreiding
De Vlinderboom	Vervangende nieuwbouw Terugdringen aantal onderwijs m2 Nadrukkelijke koppeling gebiedsontwikkeling en andere maatschappelijke functies	Alleen renovatie/ Capaciteitsuitbreiding
Bernard Lievegoed School	Levensduur verlengende renovatie	Capaciteitsuitbreiding/ Geen renovatie hoofdlocatie
Kindcentrum Samen Wyck	Haalbaarheidsonderzoek met als wens herschikking basisschool Wyck, Talententuin en Samen Spelen om inclusief onderwijs te faciliteren met huisvesting	Nader onderzoek aanpassing huisvesting basisschool Wyck Aangenomen motie 17-12-2019 'Herbestemmingsonderzoek PO

		& SO Kindcentra Maastricht 2020-2036
Sint Pieter	Capaciteitsuitbreiding	Niet opgenomen
Petrus en Paulus (Wolder)	Vernieuwbouw/capaciteitsuitbreiding	Renovatie/capaciteitsuitbreiding
Amby	Renovatie oude gedeelte Capaciteitsuitbreiding	Volledige renovatie/capaciteitsuitbreiding
Campus Special Needs	Huidige locaties aanhouden Tijdelijke locatie aan de Rijksweg 70 als structurele locatie oormerken	Nader te bepalen met als koers één gezamenlijke locatie aan de westkant van de stad.
Mozaïek/Oda	Huidige locaties aanhouden	Nader te bepalen en in relatie tot CSN
<i>Procesafspraken</i>		
IKC-ambitie	Krimp van basisscholen van 28 locaties in 2019 naar 21 in 2025 waarbij iedere overgebleven basisschool wordt omgevormd tot een IKC Inbreng lokale gemeentelijke middelen t.b.v. inclusieve kinderopvang	Procesafpraak: evaluatie spreidingsbeleid VE-locaties in relatie tot IKC-ambitie met primair onderwijs en kinderopvang met bijbehorende bekostigingsafspraken (huurafspraken/subsidie)

Voorgestelde aanpassingen uitvoeringsagenda Bewegingsonderwijs en sport

Alleen de wijzigingen ten opzichte van het college- en raadsvoorstel van 27 juni 2023 (43-2023) Businesscase nieuwbouw 4 binnensportaccommodaties (Belfort, De Heeg, Scharn en WVV) zijn opgesomd.

Binnensportaccommodatie	Gewenste voorziening 2025 tot en met 2028
Gymzaal Wolder	Vervangende nieuwbouw
Gymzaal Heer 2	Vervangende nieuwbouw
Gymzaal Wyck/ Franciscus Romanusweg	Uitbreiding met permanente bouwaard
Gymzaal Sint-Pieter	Levensduur verlengende renovatie

Indicatoren

Onderwijs

Dit voorstel heeft invloed op de indicatoren van programma 4, taakveld 4.2 onderwijshuisvesting.

Sport

Dit voorstel heeft invloed op de indicatoren van programma 5, taakveld 5.1 sportbeleid en activering en 5.2 sportaccommodaties.

1. In 2025 moet de (gemiddelde) sportparticipatie (6-79 jaar) in de gemeente Maastricht dichterbij het gemiddelde van vergelijkbare gemeenten zijn gekomen en minimaal 65% bedragen.
2. Sportaccommodaties worden zodanig ingezet dat ze tegemoetkomen aan en in evenwicht zijn met de wensen, behoeften, vraag, gedragspatronen van de gebruikers en we houden daarbij ook rekening met de financiële mogelijkheden die de begroting ons biedt.

3. Argumenten.

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting van de scholen voor primair (speciaal) onderwijs in Maastricht inclusief het bewegingsonderwijs. Door diverse landelijke en lokale ontwikkelingen is het noodzakelijk om onderscheid te maken in voorzieningen die noodzakelijk zijn om een capaciteitstekort op te heffen, voorzieningen ten behoeve van een verbetering van het kwaliteitsniveau of voorzieningen die wenselijk zijn in het kader van een herschikkingsoperatie. Hierdoor is inzichtelijk gemaakt welke voorzieningen en investeringen er nodig zijn om goed onderwijs in passende en toekomstbestendige huisvesting voor onderwijs en bewegingsonderwijs mogelijk te maken. Zonder goede huisvesting kan niet of onvoldoende tegemoetgekomen aan de wettelijke zorgplicht voor onderwijs.

Door de koppeling van de binnensportaccommodaties aan het IHP PO zijn binnensportaccommodaties op, of op korte afstand van, de IKC's beschikbaar. En wordt er goed aangesloten bij de wensen en eisen van de moderne gebruikersgroepen (onderwijs en sport) waardoor de binnensportaccommodaties naast het gebruik voor bewegingsonderwijs ook goed verhuurbaar voor (potentiële) sportgebruikers. Immers sport en bewegen draagt bij aan een actieve, vitale en gezonde levensstijl.

4. Alternatieven.

Het niet akkoord gaan met de capaciteitsuitbreiding zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda betekent dat de gemeente niet voldoet aan haar wettelijke zorgplicht.

Het niet akkoord gaan met, of het uitstellen van, het beschikbaar stellen van het benodigd budget voor de bouw en/of renovatie van de gymzalen Wyck, Wolder, Heer 2 en St. Pieter leidt ertoe dat niet voldaan wordt aan onze wettelijke zorgplicht voor het faciliteren van het bewegingsonderwijs.

5. Financiën.

De afgelopen periode hebben ontwikkelingen plaatsgevonden die kostprijsverhogend werken. Vanuit een krimpscenario met dalende leerlingaantallen is nu sprake van een groeiscenario met stijgende leerlingaantallen. Ook zijn er meer ambities voor de verduurzamingsopgave van gebouwen waarvoor zowel gemeenten als scholen geen extra financiële middelen van het Rijk ontvangen. Tot slot moeten we constateren dat de afgelopen periode gekenmerkt werd door zeer hoge prijsstijgingen waardoor de bouwkosten flink oplopen. Dit alles heeft financiële consequenties. Om inzichtelijk te maken waar wel of niet nog eventuele keuzemogelijkheden zitten is een overzicht gemaakt wat de wettelijke noodzakelijke kosten zijn, wat de beleidsrijke toevoegingen zijn en wat de specifieke locatie- en projectgebonden kosten zijn.

Het IHP PO inclusief de binnensportaccommodaties zoals dit ter besluitvorming voorligt, bestaat uit drie financiële bouwstenen:

1. De wettelijke basis op grond van de Wet primair onderwijs, Wet op de expertisecentra en de verordening. Dit is het minimum om een sobere en doelmatige school te bouwen die voldoet aan de wetgeving.
2. Beleidsrijke toevoegingen, extra bekostiging om de optimale kansen te bieden voor de jeugd via onderwijs, waarmee ook invulling wordt gegeven aan ambities die de gemeente heeft op

andere beleidsterreinen dan onderwijs: bij duurzaamheid, energieneutraliteit, frisse scholen klasse B/binnenklimaat, kwaliteit buitenruimten en overige kwaliteitseisen. Feitelijk is dit een vrije afwegingskeuze maar zijn wel belangrijk om uit te voeren vanwege keuzes en ambities in het verleden door college- en raad.

3. Locatie- en projectgebonden kosten, per locatie verschillend maar wel voordelig om het IHP PO te realiseren. In dit IHP PO is op basis van ervaring binnen het huidige IHP PO en landelijke kengetallen ook een financiële doorrekening per locatie gemaakt. Dit is een plus ten opzichte van het verleden zodat de totaal geraamde kosten van een project voor college en raad inzichtelijk zijn.

In de geheime bijlage financiële paragraaf is uitgebreid beschreven welke kostencomponenten, bedragen en toeslagen zijn gehanteerd voor de berekening van de investeringsbedragen. In de geheime financiële overzichten per locatie is per school en binnensportaccommodatie een kostenspecificatie gemaakt. De financiële bijlagen zijn geheim gedurende de looptijd van de uitvoering van dit programma tot maximaal 2028 vanwege het feit dat voor alle projecten een aanbestedingstraject moeten doorlopen door onderwijsinstellingen (onderwijsgebouwen) en de gemeente (binnensportaccommodaties). Om de positie van zowel de onderwijsinstellingen alsook gemeente niet te schaden worden er voorafgaande deze aanbestedingstrajecten geen financiële detailgegevens openbaar gemaakt.

Ter dekking van de gemaakte kostenspecificaties zijn meerdere dekkingsbronnen die worden aangewend, namelijk het meerjaren investeringsprogramma van de gemeente, investeringen voor kindpartners, eigen bijdrage van schoolinstellingen en overige bijdragen (bijvoorbeeld subsidies).

Meer Jaren Investeringsprogramma Onderwijs (MJIP)

Met de vaststelling van de kaderbrief 2019 zijn gelden gereserveerd voor onderwijshuisvesting van het primair en speciaal onderwijs. Bij de vaststelling van het huidige IHP PO heeft de raad € 45 miljoen beschikbaar gesteld. Vervolgens is via de programmabegroting 2023 extra investeringsruimte vrijgemaakt ter hoogte van € 26 miljoen. Het totaal van € 71 miljoen is ook voor de actualisatie van het IHP PO het totaal beschikbare investeringsvolume. Via de programmabegroting 2025 is in 2024 met een terugwerkende kracht het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) geïndexeerd. Hierdoor is het budget IHP opgehoogd met € 3.748.000,-. In totaal is er voor het IHP Primair Onderwijs en Speciaal Onderwijs een investeringsbudget beschikbaar van € 74.748.000,-.

De vermelde bedragen is het maximale financiële kader waarbinnen het uitvoeringsplan uitgevoerd moet worden.

Investeringsbudget onderwijs	Bedrag
Vaststelling IHP 2020-2036 (2019)	€ 45.000.000
Extra middelen programmabegroting 2023	€ 26.000.000
Indexering MJIP tot en met 2025	€ 3.748.000
Totaal IHP budget	€ 74.748.000
Reeds gerealiseerde voorzieningen tot 2024	-€ 2.198.658
Reeds gevoteerd/besloten en lopende projecten	-€ 31.911.210
Subtotaal	€ 40.638.132
Voorstel investeringen actualisatie IHP PO	€ 36.785.950
Totaal overschot	€ 3.852.182

Omdat de ontwikkeling van leerlingenaantallen een stijgende trend laat zien, kan met het geraamde overschot een eventuele tegenvaller worden opgevangen.

Sport

Door de wettelijke plicht voor het faciliteren van bewegingsonderwijs zijn ook de kosten van de binnensportaccommodaties voor een groot deel (onderwijs gerelateerd) verplicht. In de kaderbrief van 2019 is € 20 miljoen beschikbaar gesteld voor de 2e tranche binnensportaccommodaties en sporthal De Heeg. Vervolgens is via de programmabegroting 2023 extra investeringsruimte vrijgemaakt ter hoogte van € 20 miljoen. Door uitstel van besluitvorming over de binnensportaccommodaties zijn ook diverse vervangingen uitgesteld. Hierdoor is er nog € 3,7 miljoen beschikbaar.

In totaal is er voor het de 2e tranche binnensportaccommodaties een totaalbudget gereserveerd van € 43.700.000.

Investeringsbudget sport	Bedrag
Beschikbaar budget MJIP gelden (Kaderbrief 2019)	€ 15.000.000
Beschikbaar budget MJIP gelden de Heeg (Kaderbrief 2019)	€ 5.000.000
Extra budget MJIP gelden (Programmabegroting 2023)	€ 20.000.000
Beschikbaar budget Reserve vervanging binnensportvoorzieningen	€ 3.700.000
Totale investeringsruimte	€ 43.700.000
Reeds gevoteerd/besloten en lopende projecten	-€ 16.541.222
Subtotaal	€ 27.158.778
Voorstel investeringen actualisatie IHP PO planperiode 2025-2028	-€ 7.539.219
Restant budget	€ 19.619.559

Voor het restant worden voorstellen gedaan in het raadsvoorstel IHP VO en binnensport. Besluitvorming in de raad is voorzien voor het 1^e kwartaal 2025.

Investeringen kindpartners

Voor kinderopvang wordt ook in ruimten voorzien op scholen. Zij sluiten een huurovereenkomst met het desbetreffende schoolbestuur. Schoolbesturen dragen een huurvergoeding af aan de gemeente voor de aantoonbare investeringen in huisvesting.

Investeringsbudget kindpartners	Bedrag
Reeds besloten en lopende projecten	€ 6.133.000
Voorstel investeringen actualisatie IHP PO	€ 3.250.000
Totaal	€ 9.383.000

Eigen bijdrage schoolinstellingen

Van schoolbesturen vragen wij een eigen bijdrage. Zowel voor het primair onderwijs alsook het voortgezet onderwijs vragen wij een vast bedrag per m² voor verduurzaming zodat alle scholen gelijk worden behandeld. Daarnaast kan op grond van onze verordening een bijdrage voor achterstallig onderhoud worden gevraagd omdat van scholen wordt verwacht dat zij hun school in een bepaalde conditiescore opleveren als zij de school weer overdragen aan de gemeente.

Overige bijdragen

Alternatieve vormen van financiering zoals subsidies worden ook gebruikt ter dekking van de kosten. Daarnaast vindt er voor de investeringen ten behoeve van de kinderopvang een huurafracht plaats via het schoolbestuur. Deze ontvangsten worden gekapitaliseerd en eveneens ingebracht.

Verantwoording

Voorgesteld wordt om jaarlijks in december aan de raad een stand van zaken te presenteren inclusief liquiditeitsplanning over de lopende projecten.

6. Vervolg.

Na besluitvorming van dit IHP PO door college- en raad zal het uitvoeringsprogramma opgenomen worden in het Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2025 dat eind dit jaar door het college ter besluitvorming zal worden aangeboden. Dit is het tactisch uitvoeringsniveau waarbij tevens afspraken worden gemaakt over proces en organisatie. De uitvoering van de projecten is onderdeel van het operationeel niveau. Dit zijn het uitvoeren van haalbaarheidsonderzoeken (businesscase), het vaststellen van de definitieve projectkaders en daadwerkelijke voortgang en realisatie van projecten.

Het voorliggende IHP PO kent een strakke doorlooptijd en ambitieuze planning. Om deze planning te halen is er inspanning vereist van zowel schoolbesturen als de gemeente. Slagvaardigheid is evident en dit vereist dat het college binnen de vastgestelde kaders kan handelen op tactisch en operationeel niveau en dat niet per individuele businesscase door de raad een besluit genomen kan worden. Voorgesteld wordt om jaarlijks het Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2025 (primair en voortgezet onderwijs) in de domeinvergadering van december te bespreken in de raad. Dit is dan een jaarlijks evaluatiemoment en kunnen eventueel te nemen besluiten worden voorgelegd. De stand van zaken van de binnensportaccommodaties wordt hier ook in meegenomen.

Vanuit de VNG en PO-raad wordt voorgesteld om het IHP het tweede jaar van iedere bestuursperiode te actualiseren; een en ander zou betekenen, dat de eerstvolgende besluitvorming over de actualisering in 2028 plaatsvindt. Dat is eerder dan de in de verordening gestelde termijn van 2029. Het voordeel vanuit uitvoeringsperspectief is dat de volgende actualisatie IHP PO niet gelijktijdig hoeft plaats te vinden met de actualisatie van het IHP VO.

7. Participatie

De raad is enkele keren over de ontwikkelingen met betrekking tot actualisatie van het IHP geïnformeerd. Er is zeer intensief samengewerkt met de schoolbesturen in Maastricht om uiteindelijk samen achter dit IHP PO te kunnen staan.

Sportgebruikers worden betrokken bij het opstellen van het ontwerp voor de nieuwe en te renoveren binnensportaccommodaties.

Omwonenden rondom worden na het voorlopig ontwerp uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst.

8. Communicatie

Bijgevoegd treft u aan bijlagen G1 (Financiële paragraaf IHP PO), G2 (Financiële overzichten onderwijs per locatie) en G3 (Financiële overzichten binnensport per locatie). Van belang is bij deze documenten het volgende op te merken:

- Het college heeft op grond van artikel 87 van de Gemeentewet juncto artikel 5.1 lid 2, sub b van de Woo geheimhouding opgelegd op bijlage G1 ((Financiële paragraaf IHP PO), G2 (Financiële overzichten onderwijs per locatie) en G3 (Financiële overzichten binnensport per locatie).
- De geheimhouding duurt tot het moment waarop voor alle opgenomen voorzieningen voortkomend uit de aanbestedingen, definitief zijn gegund.
- Om de positie van zowel de onderwijsinstellingen alsook de gemeente niet te schaden in de op te starten aanbestedingstrajecten, wordt deze geheimhouding opgelegd op de financiële detailgegevens.
- Het college heeft bijlagen G1 (Financiële paragraaf IHP PO), G2 (Financiële overzichten onderwijs per locatie) en G3 (Financiële overzichten binnensport per locatie) op grond van artikel 88 lid 2 Gemeentewet verstrekt aan de raad en domein Sociaal/Economie.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

W.A.G. Hillenaar

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d.5 november 2024, Afdeling: Beleid Jeugd en Onderwijs, no. 2024.03696;

gelet hetgeen op de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet op Expertisecentra (WEC) is bepaald dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor financiering van de bouw en renovatie van schoolgebouwen;

BESLUIT:

1. Instemmen met het geactualiseerd integraal huisvestingsplan primair en speciaal onderwijs en binnensportaccommodaties voor de uitvoeringsperiode van 2025 tot en met 2028.
2. Instemmen met de votering ter hoogte van € 36,8 mln. voor het uitvoeren van het actuele uitvoeringsplan primair en speciaal onderwijs en deze ten laste brengen van de reeds beschikbare investeringsmiddelen onderwijshuisvesting zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.
3. Instemmen met de votering ter hoogte van € 7,5 mln. voor het uitvoeren van het actuele uitvoeringsplan binnensportaccommodaties en deze ten laste te brengen van de reeds gevoteerde middelen binnensportaccommodaties zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.
4. Instemmen met de votering ter hoogte van € 3,25 mln. voor het realiseren van de benodigde ruimten voor kinderopvangorganisaties en deze ten laste te brengen van de reeds gevoteerde investeringsmiddelen onderwijshuisvesting zoals opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MJIP) van de programmabegroting 2025.
5. Instemmen met het voorstel van het college van B&W om jaarlijks in de domeinvergadering van december de actuele stand van zaken van het programma onderwijs en binnensport inclusief liquiditeitsplanning te bespreken.

6. Instemmen met het voorstel van het college van B&W om de volgende actualisatie IHP PO uit te laten voeren in jaar 2027 en ter instemming aan de raad voor te leggen in jaar 2028.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 17 december 2024.

de griffier,

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

de voorzitter,

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}

Raadsbesluit